

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O STRUKOVNOM OBRAZOVANJU

Zagreb, veljača 2009. godine

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O STRUKOVNOM OBRAZOVANJU

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(1) Ovim Zakonom uređuje se srednje strukovno obrazovanje, osposobljavanje i usavršavanje (u daljnjem tekstu: strukovno obrazovanje) kao djelatnost kojom se omogućava razvoj i stjecanje kompetencija potrebnih za dobivanje strukovnih kvalifikacija.

(2) Djelatnost strukovnog obrazovanja ostvaruje se u skladu s odredbama ovoga Zakona i posebnih propisa te Zakona kojim se uređuje djelatnost srednjeg obrazovanja, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

(3) Djelatnost strukovnog obrazovanja odraslih polaznika ostvaruje se u skladu s odredbama ovoga Zakona i Zakona kojim se uređuje obrazovanje odraslih.

(4) Dio djelatnosti strukovnog obrazovanja za vezane obrte ostvaruje se na temelju Zakona o obrtu.

(5) Djelatnost strukovnog obrazovanja obavljaju ustanove (u daljnjem tekstu: ustanove za strukovno obrazovanje) na temelju rješenja ministarstva nadležnog za obrazovanje (u daljnjem tekstu: Ministarstvo).

(6) Djelatnost strukovnog obrazovanja za kvalifikacije koje su uređene posebnim propisima, direktivama Europske unije za regulirana zanimanja u zdravstvu te međunarodnim ugovorima kojih je Republika Hrvatska potpisnica obavljaju ustanove za strukovno obrazovanje na temelju rješenja Ministarstva, sukladno posebnom propisu.

(7) Izrazi koji se koriste u ovome Zakonu i propisima koji se donose na temelju ovog Zakona, a koji imaju rodno značenje, bez obzira jesu li korišteni u muškom ili ženskom rodu, obuhvaćaju na jednak način i muški i ženski rod.

Članak 2.

(1) Djeca državljana država članica Europske unije imaju pravo na strukovno obrazovanje kao i hrvatski državljani te se upisuju u ustanove za strukovno obrazovanje u Republici Hrvatskoj pod istim uvjetima kao i hrvatski državljani.

(2) Djeca državljana Republike Hrvatske koja su se obrazovala u nekoj državi članici Europske unije, a nastavljaju obrazovanje u Republici Hrvatskoj, imaju pravo na strukovno obrazovanje pod istim uvjetima kao i hrvatski državljani koji se obrazuju u ustanovama za strukovno obrazovanje u Republici Hrvatskoj.

Članak 3.

Pojedini izrazi u ovom zakonu znače:

- **Strukovno obrazovanje** je proces stjecanja kompetencija (znanja, vještina i kompetencija u užem smislu), ako su rezultati tog procesa vrjednovani i potvrđeni u postupku koje provode ustanove za strukovno obrazovanje.

- **Strukovno osposobljavanje** podrazumijeva obrazovanje za stjecanje kompetencija za obavljanje jednostavnih poslova.

- **Strukovno usavršavanje** podrazumijeva obrazovanje kojim se stječu dodatne kompetencije iste ili više razine kvalifikacije unutar obrazovnog sektora za koji polaznik ima priznatu kvalifikaciju.

- **Formalno učenje** označava djelatnost ovlaštene ustanove koja se izvodi prema odobrenim programima s ciljem stjecanja i unapređenja znanja, vještina i kompetencija u užem smislu za osobne, društvene i profesionalne potrebe, a o čemu se izdaje javna isprava.
- **Neformalno učenje** označava organizirane aktivnosti učenja s ciljem stjecanja i unapređenja znanja, vještina i kompetencija u užem smislu za osobne, društvene i profesionalne potrebe, a o čemu se ne izdaje javna isprava
- **Informalno učenje** označava neorganizirane aktivnosti prihvaćanja znanja, vještina i kompetencija u užem smislu iz svakodnevnih iskustava i drugih utjecaja i izvora iz okoline za osobne, društvene i profesionalne potrebe
- **Kompetencije** označavaju skup konkretnih znanja i vještina u skladu s danim standardima.
- **Ključne kompetencije** označavaju skup kompetencija koje su potrebne za zadovoljavanje osobnih potreba, socijalne povezanosti, demokratskog društva i zapošljavanja.
- **Strukovni kurikulum** je skup ishoda učenja, uvjeta upisa, uvjeta izvođenja pomoću kojih polaznici stječu kompetencije.
- **Strukovna kvalifikacija** je formalni naziv za skup kompetencija određene razine, obujma, profila i kvalitete, a koja se dokazuje javnom ispravom koju izdaje ovlaštena ustanova.
- **Razine kvalifikacija** označavaju složenost i doseg stečenih kompetencija, a opisuju se skupom mjerljivih pokazatelja.
- **Kreditni bod** je mjerna jedinica kojom se iskazuje obujam stečenih kompetencija, a određuje se prosječnim ukupno utrošenim vremenom polaznika koji su uspješno savladali program, a koje je potrebno za stjecanje tih kompetencija.
- **Standard zanimanja** je skup normativa kojima se određuje sadržaj strukovne kvalifikacije na određenoj razini složenosti i određuje potrebna znanja, vještine te strukovne kompetencije ili utvrđuju se poslovi i aktivnosti unutar tih poslova te kompetencije potrebne za njihovo obavljanje, na način kako ih iskazuje tržište rada, a u funkciji je izradbe standarda kvalifikacije i strukovnih kurikuluma.
- **Modul** je obrazovna jedinica koja ima cilj i sadržaje koji se određuju u skladu sa zahtjevima za izradbu kvalifikacija. Oblikovan je na temelju standarda zanimanja i omogućuje stjecanje kompetencija i cjelovite kvalifikacije.
- **Profil kompetencija/kvalifikacije** označava područje rada ili učenja stečenih kompetencija, a iskazuje se nazivom.

Članak 4.

Ciljevi strukovnog obrazovanja su:

- omogućiti polaznicima stjecanje ključnih i strukovnih kompetencija za dobivanje kvalifikacija potrebnih tržištu rada, za daljnje obrazovanje te cjeloživotno učenje, a u funkciji gospodarskog i općeg razvoja društva.
- osigurati razvoj strukovnoga obrazovanja na načelima dostupnosti i uspostavljanja rodne ravnoteže polaznika, fleksibilnosti, relevantnosti i racionalnosti, transparentnosti te usklađenosti s potrebama tržišta rada i visokog obrazovanja,
- uspostaviti sustav strukovnoga obrazovanja usmjerenog na rezultate učenja i u funkciji razvoja kompetencija,
- omogućiti razvoj individualnog pristupa polaznicima i različite putove stjecanja istih strukovnih kvalifikacija,
- uspostaviti i razvijati partnerske odnose u procesu obrazovanja,

- osigurati podjednake uvjete obrazovanja prema standardima odgojno-obrazovnog procesa i zahtjeva struke,
- uspostaviti metodologiju izrade standarda zanimanja, strukovnih kvalifikacija i kurikuluma,
- osposobiti te trajno stručno usavršavati nastavnike i osigurati im uvjete za suvremen pristup odgojno-obrazovnom procesu,
- osigurati međunarodnu usporedivost stečenih strukovnih kvalifikacija,
- osigurati razvoj otvorenih kurikuluma.

II. STJECANJE STRUKOVNIH KVALIFIKACIJA

Članak 5.

(1) Strukovnim obrazovanjem stječu se kompetencije te strukovne kvalifikacije određene razine, obujma, profila i kvalitete te se omogućuje uključivanje na tržište rada ili nastavak obrazovanja.

(2) Završetkom strukovnoga obrazovanja polaznik stječe kvalifikaciju određene razine, obujma, profila i kvalitete koja se dokazuje javnom ispravom čiji sadržaj i oblik propisuje ministar.

(3) Iznimno, polaznicima programa za stjecanje zdravstvenih kvalifikacija, nakon završenog dvogodišnjeg općeobrazovnog dijela obrazovanja, izdaje se uvjerenje čiji sadržaj i oblik propisuje ministar.

(4) Formalnim učenjem kompetencije se stječu:

- teorijskom nastavom s vježbama,
- praktičnom nastavom,
- i drugim oblicima obrazovnog rada propisanim kurikulumom.

(5) Kompetencije stečene neformalnim i informalnim učenjem dokazuju se ispitima, sukladno standardima zanimanja odnosno strukovnih kvalifikacija.

(6) Postupak i način provođenja ispita kojima se dokazuju neformalno i informalno stečene kompetencije propisuje ministar.

Članak 6.

(1) Standardom zanimanja utvrđuju se poslovi i aktivnosti unutar tih poslova te kompetencije potrebne za njihovo obavljanje, na način kako ih iskazuje tržište rada, a u funkciji je izradbe standarda kvalifikacije i strukovnih kurikuluma.

(2) Standardom strukovne kvalifikacije utvrđuje se naziv, vrsta, razina, obujam, uvjeti pristupanja kvalifikaciji, opravdanost potrebe za kvalifikacijom, profil sa specifikacijom nastavnih predmeta i modula te pripadne rezultate učenja/kompetencija te druge potrebne elemente.

(3) Metodologiju izradbe standarda zanimanja i strukovnih kvalifikacija utvrđuje Agencija za strukovno obrazovanje (u daljnjem tekstu: Agencija).

(4) Standarde zanimanja i strukovnih kvalifikacija donosi ministar, na prijedlog Agencije, a uz prethodnu suglasnost odgovarajućeg sektorskog vijeća.

(5) Standardi zanimanja i strukovnih kvalifikacija redovito se usklađuju s potrebama tržišta rada u pravilu svakih 5 godina.

Članak 7.

- (1) Kreditni bodovi dodjeljuju se za nastavni predmet/modul strukovne kvalifikacije .
- (2) Jedan kreditni bod dodjeljuje se polazniku za prosječno 25 sati opterećenja polaznika ukoliko je uspješno potvrdio stečene kompetencije.
- (3) Jednom stečeni bodovi nekog nastavnog predmeta/modula strukovne kvalifikacije priznaju se kao stečeni dio svake druge strukovne kvalifikacije koja se sastoji i od tog nastavnog predmeta/modula.
- (4) Zbroj bodova svih nastavnih predmeta/modula pojedine kvalifikacije određene razine jednak je ukupnoj vrijednosti obujma te kvalifikacije.

Članak 8.

- (1) Strukovno obrazovanje ostvaruje se na temelju nacionalnog kurikulumu, strukovnog kurikulumu te školskog kurikulumu.
- (2) Pored ciljeva utvrđenih nacionalnim kurikulumom, cilj je strukovnim kurikulumom osigurati i stjecanje kompetencija propisanih strukovnim kvalifikacijama.
- (3) Udjel ključne kompetencije u kvalifikacijama koje traju tri i više godina u prvoj godini obrazovanja mora biti najmanje 60% u odnosu na strukovnu kompetenciju, a u drugoj godini obrazovanja ključna kompetencija mora biti najmanje 40%, a što se pobliže utvrđuje strukovnim kurikulumom za svaku kvalifikaciju određene razine.
- (4) Strukovni kurikulum donosi ministar, a sadrži zajednički općeobrazovni i posebni strukovni dio. Metodologiju izradbe strukovnog kurikulumu utvrđuje Agencija.
- (5) Zajednički općeobrazovni dio sadrži općeobrazovne predmete koji su zajednički i obvezni za određenu razinu kvalifikacije, a posebni strukovni dio sadrži strukovne predmete/module koji su vezani za određenu strukovnu kvalifikaciju.
- (6) Posebni strukovni dio sadrži obvezni i izborni dio.
- (7) Izborni dio kurikulumu programski je vezan za standard zanimanja, a polaznik ga bira prema svojim interesima i sklonostima.
- (8) Strukovnim kurikulumom utvrđuju se:
  - trajanje obrazovanja,
  - materijalni i kadrovski uvjeti za njegovu provedbu,
  - ishodi učenja,
  - način praćenja, vrjednovanja i ocjenjivanja,
  - tjedni i godišnji fond nastavnih sati,
  - tjedni broj nastavnih sati po predmetima/modulima,
  - predmetni kurikulumu iskazani sadržajem predmeta, načinima izvedbe sadržaja, okruženjem za učenje.
- (9) Dijelove strukovnog kurikulumu (najviše 15% posebnog i izbornog dijela strukovnih sadržaja) izrađuje ustanova za strukovno obrazovanje zajedno s dionicima strukovnog obrazovanja, lokalnom i područnom (regionalnom) samoupravom, u skladu s nacionalnim kurikulumom, a donosi ga tijelo upravljanja ustanove za strukovno obrazovanje najkasnije do 31. kolovoza za slijedeću školsku godinu.
- (10) Ustanova za strukovno obrazovanje je dužna najkasnije u roku od 15 dana od dana donošenja dijela kurikulumu iz stavka 9. ovoga članka dostaviti ga Agenciji.

III. SUSTAV OSIGURAVANJA KVALITETE STRUKOVNOG OBRAZOVANJA

Članak 9.

(1) Trajnim vrjednovanjem polaznika, ustanova za strukovno obrazovanje i procesa u sustavu strukovnog obrazovanja uspostavlja se sustav osiguravanja kvalitete strukovnog obrazovanja.

(2) Kvaliteta strukovnog obrazovanja u pojedinoj ustanovi za strukovno obrazovanje utvrđuje se na temelju neposrednog uvida u rad ustanove za strukovno obrazovanje, te na temelju nacionalnih odnosno posebnih ispita sukladno posebnim propisima.

(3) Kvaliteta strukovnog obrazovanja postiže se:

- racionalnom mrežom kurikuluma i ustanova za strukovno obrazovanje,
- jedinstvenom bazom podataka za informacijsko praćenje i upravljanje sustavom,
- sustavom vrjednovanja i prikupljanjem rezultata vrjednovanja
- poticajnim i korekcijskim mjerama,

(4) Način praćenja i pokazatelje kvalitete strukovnog obrazovanja te način korištenja rezultata vrednovanja školskih ustanova za strukovno obrazovanje propisuje ministar.

(5) Bazu podataka iz stavka 3. podstavaka 2. ovoga članka vodi Ministarstvo, a koristi se kao izvor podataka za aplikacije koje koristi Agencija za svoje potrebe.

Članak 10.

(1) Mreža kurikuluma i ustanova za strukovno obrazovanje izrađuje se uzimajući u obzir :

- stručnu procjenu ekonomske održivosti i opravdanosti provedbe kurikuluma ili otvaranja ustanove za strukovno obrazovanje te plana zapošljavanja pojedinih profila kvalifikacija,
- uvažavanje postojećih gospodarskih kapaciteta i planova gospodarskog razvoja pojedinog područja,
- osiguravanje zaštite nacionalnih i lokalnih interesa u planiranju i predlaganju mreže kurikuluma i mreže ustanova za strukovno obrazovanje,
- projekcije demografskih kretanja na pojedinim područjima,
- zadovoljavanje svih preduvjeta za uspješnu provedbu kurikuluma.

(2) Mrežu kurikuluma i ustanova za strukovno obrazovanje osnivačima predlažu odgovarajuća sektorska vijeća.

Članak 11.

(1) Ustanove za strukovno obrazovanje su dužne provoditi samovrjednovanje i vanjsko vrjednovanje.

(2) Samovrednovanje se provodi za sljedeća ključna područja:

- planiranje i programiranje rada,
- poučavanje i podrška učenju,
- postignuća polaznika,
- materijalni uvjeti i ljudski potencijali,
- profesionalni razvoj zaposlenika,

- međuljudski odnosi u ustanovi za strukovno obrazovanje,
- rukovođenje i upravljanje,
- suradnja s ostalim dionicima.

(3) Vanjsko vrednovanje obavlja Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja.

Članak 12.

(1) Samovrednovanje ustanove za strukovno obrazovanje prati i vrjednuje Povjerenstvo za kvalitetu, kojega imenuje tijelo upravljanja ustanove za strukovno obrazovanje. Način i postupak izbora članova Povjerenstva za kvalitetu utvrđuje se statutom ustanove za strukovno obrazovanje.

(2) Povjerenstvo za kvalitetu ima 7 članova, i to:

- 4 člana iz reda nastavnika i stručnih suradnika,
- 1 člana iz reda dionika na prijedlog osnivača,
- 1 člana iz reda polaznika,
- 1 člana iz reda roditelja.

(3) Upute o elementima i načinu provođenja samovrjednovanja izradit će Agencija.

(4) Povjerenstvo za kvalitetu do kraja rujna za proteklu školsku godinu, izrađuje izvješće te ga dostavlja tijelu upravljanja ustanove za strukovno obrazovanje i Agenciji. Sadržaj i način izradbe izvješća propisuje Agencija.

IV. USTROJSTVO SUSTAVA STRUKOVNOG OBRAZOVANJA I NADLEŽNOSTI

Članak 13.

(1) Agencija za strukovno obrazovanje je javna ustanova čija je djelatnost planiranje, razvijanje, organiziranje, praćenje i vrednovanje školskog i izvanškolskog sustava na području strukovnog obrazovanja.

(2) Osnivač Agencije je Republika Hrvatska, a osnivačka prava i dužnosti u ime osnivača, kao i nadzor nad zakonitošću rada Agencije obavlja Ministarstvo.

(3) Sjedište Agencije je u Zagrebu, a Agencija može osnivati podružnice.

(4) Tijela Agencije su Upravno vijeće, Stručno vijeće i ravnatelj Agencije.

(5) Agencijom upravlja Upravno vijeće, koje čine predsjednik i šest članova, a koje na razdoblje od četiri godine, imenuje Vlada Republike Hrvatske na prijedlog ministra.

(6) Agenciju zastupa i predstavlja ravnatelj Agencije, koji organizira i vodi rad i poslovanje Agencije, a imenuje ga i razrješava Upravno vijeće Agencije na razdoblje od četiri godine. Ravnatelj se imenuje temeljem javnog natječaja.

(7) Statut Agencije donosi Upravno vijeće Agencije uz suglasnost osnivača, a na prijedlog ravnatelja Agencije, a Statutom se uređuje unutarnji ustroj, djelatnost Agencije, ovlasti i način odlučivanja tijela Agencije, osnivanje i djelatnost podružnica Agencije, te druga pitanja od značenja za obavljanje djelatnosti i poslovanje Agencije.

(8) Agencija stječe sredstva za obavljanje svoje djelatnosti iz državnog proračuna Republike Hrvatske i iz vlastitih prihoda.

(9) Agencija ne može bez suglasnosti Ministarstva steći, opteretiti ili otuđiti nekretninu i drugu imovinu ili sklapati pravne poslove čija je vrijednost veća od vrijednosti utvrđene Statutom Agencije.

(10) Djelatnost Agencije obuhvaća sljedeće:

- analitičke, razvojne i istraživačke poslove u području strukovnog obrazovanja,
- priprema informacije za tijela državne uprave, Vladu Republike Hrvatske i Hrvatski sabor, te prema potrebi izrađuje izvješća u svezi sa strukovnim obrazovanjem,
- prati, surađuje i sudjeluje na provedbi programa i projekata vezanih uz područje strukovnog obrazovanja,
- obavlja savjetodavnu djelatnost,
- provodi stručno osposobljavanje i usavršavanje nastavnika u području strukovnog obrazovanja,
- provodi stručno-pedagoški nadzora u području strukovnog obrazovanja,
- organizira i provodi stručne ispite za nastavnike struke kao javnu ovlast,
- organizira i provodi postupke napredovanja nastavnika struke u srednjoškolskim ustanovama kao javnu ovlast,
- uspostavlja i održava informacijski sustav strukovnog obrazovanja,
- sudjeluje u postupcima vrjednovanja, samovrjednovanja i vanjskog vrjednovanja
- vodi zbirku osobnih podataka učenika, ravnatelja, nastavnika, stručnih suradnika te zbirke podataka materijalne imovine ustanova u kojima se realiziraju strukovni kurikulumi za stjecanje strukovnih kvalifikacija, a Agencija je korisnik podataka iz navedenih zbirki,
- priprema i razvija metodologiju izradbe standarda zanimanja, strukovnih kvalifikacija i kurikuluma,
- sudjeluje u definiranju prijedloga mreže ustanova i kurikuluma koji se upućuju osnivačima, te infrastrukture u funkciji relevantnosti i racionalizacije sustava strukovnog obrazovanja,
- priprema prijedloge standarda zanimanja i davanje stručnog mišljenja na prijedloge drugih,
- priprema prijedloge strukovnih kvalifikacija i davanje stručnog mišljenja na prijedloge drugih,
- izrađuje strukovne kurikulume i daje stručna mišljenja na prijedloge drugih predlagatelja,
- organizira i provodi državna natjecanja učenika i smotre učeničkih radova u sustavu strukovnog obrazovanja,
- priprema i provodi programe i projekte financirane ili sufinancirane iz fondova Europske unije i drugih oblika međunarodne pomoći,
- surađuje sa socijalnim partnerima i ostalim dionicima u sustavu strukovnog obrazovanja.

Članak 14.

(1) Vijeće za strukovno obrazovanje ima 17 članova kojeg imenuje ministar, i to:

- 1 člana na prijedlog Hrvatske udruge poslodavaca (u daljnjem tekstu: HUP),
- 1 člana na prijedlog Hrvatske gospodarske komore (u daljnjem tekstu: HGK),
- 1 člana na prijedlog Hrvatske obrtničke komore (u daljnjem tekstu: HOK),
- 3 člana predstavnika sindikata,
- 1 člana na prijedlog ministarstva nadležnog za gospodarstvo,
- 1 člana koji predstavlja polaznike s teškoćama, na prijedlog ministarstva nadležnog za zdravstvo i socijalnu skrb,
- 1 člana na prijedlog Agencije,
- 1 člana na prijedlog Hrvatskog zavoda za zapošljavanje,
- 1 člana na prijedlog Ministarstva,
- 4 člana predstavnika ustanova za strukovno obrazovanje,

- 1 člana predstavnika sveučilišnih studija,
- 1 člana predstavnika stručnih studija.

(2) Članovi Vijeća za strukovno obrazovanje biraju se na razdoblje od pet godina.

(3) Vijeće za strukovno obrazovanje predlaže obrazovne sektore, usklađuje rad svih dionika u području strukovnog obrazovanja, pokreće inicijative za donošenje novih ili izmjene i dopune postojećih kurikuluma, predlaže mjere i aktivnosti te strategije razvoja strukovnog obrazovanja te obavlja i druge poslove u skladu s odlukom o imenovanju.

Članak 15.

(1) Ministar na prijedlog Vijeća za strukovno obrazovanje, a uz prethodno mišljenje Agencije, donosi odluku kojom se utvrđuju obrazovni sektori kao integrativna područja jedne ili više struka.

(2) Svaki obrazovni sektor obuhvaća skupinu kurikuluma na osnovu kojih polaznici stječu znanja, vještine i kompetencije u užem smislu u nekom profilu, a za obavljanje određenih poslova u različitim zanimanjima.

Članak 16.

(1) Za svaki obrazovni sektor osniva se sektorsko vijeće, a sektorsko vijeće može se sastojati od podsektora.

(2) Ministar osniva sektorska vijeća te imenuje i razrješava njegove članove.

(3) Svako sektorsko vijeće sastoji se od najviše 20 članova, koji se imenuju na rok od pet godina i mogu biti ponovo imenovani.

(4) Za članove se imenuju stručnjaci na prijedlog ministarstva nadležnih za pojedini sektor i uz suglasnost poslodavca, a iz redova poslodavaca, komora, sindikata, strukovnih udruga, visokih učilišta, ustanova za strukovno obrazovanje i drugih dionika.

(5) U svako sektorsko vijeće imenuje se jedan član iz nadležnog ministarstva za pojedini sektor.

(6) U svako sektorsko vijeće ministar izravno imenuje predstavnika Agencije i predstavnike odgovarajućih ustanova za strukovno obrazovanje.

(7) Ako se za neki sektor ne može utvrditi nadležnost pojedinog ministarstva člana predlaže ministarstvo nadležno za gospodarstvo.

(8) Sredstva za rad sektorskih vijeća, naknade članovima sektorskih vijeća te sredstva za sve druge troškove vezane uz rad sektorskih vijeća osiguravaju se iz proračuna Agencije.

Članak 17.

Sektorska vijeća su partnerski sastavljena savjetodavna i stručna tijela koja iskazuju potrebe tržišta rada, visokog obrazovanja i svih drugih sastavnica hrvatskog društva, a kroz:

- definiranje potrebnih strukovnih kvalifikacija,
- analiziranje postojećih i potrebnih kompetencija unutar sektora te u podsektorima,
- davanje mišljenja Agenciji o potrebnom sadržaju strukovnih kvalifikacija,
- izrađivanje sadržaja dijelova standarda strukovne kvalifikacije,
- promicanje sektora te mogućnosti zapošljavanja unutar sektora,

- davanje prijedloga mreže kurikuluma i ustanova za strukovno obrazovanje osnivačima ustanova za strukovno obrazovanje,
- utvrđivanje profila unutar pojedinog obrazovnog sektora.

Članak 18.

(1) Dionike u području strukovnog obrazovanja čine nadležna ministarstva za pojedine sektore, lokalna i područna (regionalna) samouprava, sindikati, udruge poslodavaca, strukovne i druge udruge, komore, visoka učilišta, pravne osobe koje se bave posredovanjem u zapošljavanju te ustanove za strukovno obrazovanje.

(2) Dionici potiču i usmjeravaju razvoj strukovnog obrazovanja na nacionalnoj i lokalnim i područnim (regionalnim) razinama.

(3) Dionici putem svojih predstavnika:

- sudjeluju u aktivnostima Vijeća za strukovno obrazovanje te sektorskih vijeća,
- razmatraju potrebe tržišta rada,
- pridonose da strukovne kvalifikacije i kurikulumi budu primjereni potrebama tržišta rada i pojedinaca,
- promiču cjeloživotno strukovno učenje,
- sufinanciraju strukovno obrazovanje u skladu sa svojim mogućnostima,
- doprinose osiguravanju kvalitete sustava strukovnog obrazovanja.

Članak 19.

(1) Ustanova za strukovno obrazovanje obavlja sljedeće poslove:

- obavlja djelatnost strukovnog obrazovanja redovitih učenika i djelatnost strukovnog obrazovanja odraslih
- obrazovnu ponudu usklađuje s potrebama tržišta rada,
- uspostavlja lokalna partnerstva,
- izrađuje dio kurikuluma sukladno lokalnim i regionalnim potrebama,
- obavlja i druge poslove u skladu s ovim zakonom.

(2) Ustanova za strukovno obrazovanje može staviti u promet proizvode i usluge koji nastaju kao rezultat djelatnosti ustanove, a ukoliko u obavljanju svoje djelatnosti ustanova ostvari dobit, ta se dobit upotrebljava isključivo za obavljanje i razvoj djelatnosti ustanove u skladu s aktom o osnivanju i statutom ustanove.

V. ORGANIZACIJA I PROVEDBA ODGOJNO-OBRAZOVNOG RADA

Članak 20.

(1) Uvjeti za upis polaznika u srednje strukovno obrazovanje su: zdravstvena sposobnost, posebne psihofizičke sposobnosti, prethodno stečena razina kvalifikacije, te drugi uvjeti propisani kurikulumom.

(2) Broj polaznika koje ustanova za strukovno obrazovanje upisuje u prvi razred, planira se sukladno broju učenika koji završavaju osnovno obrazovanje, kadrovskim i prostornim mogućnostima ustanove, potrebama gospodarstva i slobodnim mjestima za provedbu praktičnog dijela obrazovanja.

(3) Kandidatima s teškoćama ustanova za strukovno obrazovanje osigurava upis u skladu s rješenjem nadležnih službi.

(4) Ministarstvo na prijedlog ustanova za strukovno obrazovanje i osnivača te dionika objavljuje elemente i kriterije za upis u prvi razred strukovnog obrazovanja, svake godine četiri mjeseca prije početka naredne školske godine.

Članak 21.

(1) U sustavu strukovnog obrazovanja omogućena je horizontalna i vertikalna prohodnost.

(2) Uvjete i načine nastavka obrazovanja za višu razinu kvalifikacije (vertikalna prohodnost) propisuje ministar.

(3) Uvjete i način nastavka obrazovanja za istu razinu kvalifikacije (horizontalna prohodnost) utvrđuju stručna tijela ustanove za strukovno obrazovanje sukladno uputama Agencije.

Članak 22.

Osnivač u suradnji s ustanovom za strukovno obrazovanje i dionicima svake godine, šest mjeseci prije početka naredne školske godine, osigurava slobodna mjesta za izvođenje praktične nastave i vježbi koja se obavlja kod poslodavca te o tome izvješćuje Ministarstvo.

Članak 23.

Nastavna godina za određenu razinu kvalifikacije, gdje se nastava većim dijelom izvodi u obliku vježbi i praktične nastave, traje najviše 38 tjedana.

Članak 24.

(1) Stjecanje znanja, vještina i sposobnosti provodi se praktičnom nastavom i vježbama.

(2) Praktična nastava i vježbe izvode se u ustanovi za strukovno obrazovanje i/ili kod poslodavca.

(3) Ukupan fond sati i materijalni uvjeti za izvođenje praktične nastave i vježbi određuje se kurikulumom.

(4) Prostori u kojima se izvodi praktična nastava i vježbe moraju udovoljavati zahtjevima sigurnosti na radu i ostalim propisima.

Članak 25.

(1) Prava i obveze ustanove za strukovno obrazovanje, polaznika i poslodavca iz provedbe praktične nastave i vježbi koje se izvode kod poslodavca, utvrđuju se ugovorom o provedbi praktične nastave.

(2) Ugovore iz stavka 1. ovog članka zaključuju ustanova, poslodavac i polaznik stariji od 18 godina, odnosno ustanova, poslodavac i roditelj/staratelj polaznika mlađeg od 18 ili ustanova za strukovno obrazovanje i poslodavac ili ustanove za strukovno obrazovanje međusobno.

(3) Evidenciju o zaključenim ugovorima iz stavka 2 ovoga članka vodi ustanova.

Članak 26.

(1) Poslodavac može sklopiti ugovor o provedbi praktične nastave:

- ako ima propisane radne prostore i opremu,

- ako polazniku odredi mentora koji ima odgovarajuću kvalifikaciju i pedagoške kompetencije, a koji je u radnom odnosu kod poslodavca.

(2) Ostali uvjeti koje moraju ispunjavati poslodavci za izvođenje praktične nastave utvrđuju se pedagoškim standardom i kurikulumom, a postupak utvrđivanja uvjeta te obrasce ugovora o provedbi praktične nastave propisuje ministar.

Članak 27.

(1) Dužnosti poslodavca koji sklapa ugovor su:

- osigurati polazniku potrebne uvjete za stjecanje propisanih kompetencija,
- osigurati i provoditi propisane mjere zaštite na radu za vrijeme izvođenja praktične nastave
- polazniku redovito isplaćivati ugovorenu nagradu,
- voditi dokumentaciju pohađanja praktične nastave ili vježbi
- omogućiti zaduženom nastavniku ustanove za strukovno obrazovanje, da neposrednim uvidom i uvidom u propisanu dokumentaciju, prati izvršenje i kvalitetu izvršenja praktične nastave i/ili vježbi,
- ispunjavati druge ugovorom o provedbi praktične nastave dogovorene obveze.

(2) Poslodavac polaznika može zadužiti samo onim poslovima koji osiguravaju stjecanje kompetencija u skladu s kurikulumom i ugovorom o provedbi praktične nastave.

Članak 28.

Obveze polaznika na praktičnoj nastavi i vježbama kod poslodavca su:

- redovito pohađanje praktične nastave i/ili vježbi te drugih obveznih obrazovnih oblika,
- redovito ispunjavanje svojih nastavnih obveza proizišle iz kurikuluma i ugovora, a u funkciji provedbe praktične nastave ili vježbi kod poslodavca,
- postupanje sukladno uputama poslodavca i ustanove za strukovno obrazovanje o provedbi praktične nastave ili vježbi,
- postupanje u skladu s propisima o sigurnosti na radu,
- čuvanje imovine i poslovne tajne poslodavca.

Članak 29.

(1) Redovitim polaznicima u prvoj godini obrazovanja praktična nastava i vježbe mogu trajati najviše 4 sata dnevno, odnosno 20 sati tjedno.

(2) Redovitim polaznicima u ostalim godinama obrazovanja dnevno trajanje praktične nastave i vježbi uređuje se sukladno propisima kojima se uređuju radni odnosi te drugim propisima.

(3) Ako praktična nastava i vježbe kontinuirano traju 4 ili više sati dnevno, polaznicima iz stavka 2. ovog članka se mora osigurati najmanje trideset minuta dnevnog odmora.

(4) Tijekom školske godine ustanova za strukovno obrazovanje i poslodavac polaznicima iz stavka 1. i stavka 2. ovog članka moraju osigurati najmanje 45 radnih dana odmora.

(5) Polaznik ne može biti istoga dana i na nastavi u ustanovi za strukovno obrazovanje i na praktičnoj nastavi i vježbama kod poslodavca.

(6) Iznimno, u opravdanim razlozima, na zahtjev ustanove, a uz prethodno mišljenje Agencije, Ministarstvo može odobriti i drugačiju organizaciju nastave iz stavka 5. ovog članka.

(7) U praktičnoj nastavi i vježbama koje se provode kod poslodavca, primjenjuju se odredbe propisa kojima se uređuju radni odnosi, sigurnost i zaštita na radu.

Članak 30.

(1) Za polaznika koji obavlja praktičnu nastavu i vježbe kod poslodavca, ustanova za strukovno obrazovanje, u pravilu u drugoj godini, provodi provjeru stečenih znanja i vještina te dokumentacije koju polaznik vodi prema propisima.

(2) Ako polaznik ne zadovolji na provjeri znanja i vještina poslodavca se savjetuje o daljnjem radu s polaznicima.

(3) Postupak i način provedbe provjere u tijeku obrazovanja propisuje ministar, a sadržaj provjere u tijeku obrazovanja utvrđuje Agencija.

Članak 31.

(1) Za vrijeme izvođenja praktične nastave i vježbi kod poslodavca, polaznik sukladno provedenom vremenu ima pravo na nagradu, koju isplaćuje poslodavac, osim ako posebnim zakonom nije drugačije određeno.

(2) Visina nagrade određuje se prema ostvarenoj prosječnoj neto plaći u Republici Hrvatskoj u prethodnoj godini i to:

- u prvoj godini obrazovanja 10 %,
- u drugoj godini obrazovanja 20 %,
- u ostalim godinama obrazovanja 25 %.

(3) Poslodavac može dodatno nagraditi polaznika nagradom većom od nagrade iz stavka 2. ovog članka.

Članak 32.

(1) Poslodavac može raskinuti ugovor o provedbi praktične nastave u sljedećim situacijama:

- ako je ugovor bio zaključen na temelju lažnih isprava,
- ako polaznik bez opravdanih razloga učestalo izostaje s praktične nastave, sukladno statutu ustanove za strukovno obrazovanje,
- ako se polazniku promijenilo zdravstveno stanje, te prema mišljenju nadležnog liječnika nije u mogućnosti nastaviti obrazovanja u upisanoj kvalifikaciji,
- ako polaznik krši dužnosti koje su određene ovim i drugim zakonima, ugovorom o provedbi praktične nastave te internim propisima poslodavca,
- ako se polaznik ispiše iz ustanove za strukovno obrazovanje.

(2) Poslodavac svoju odluku iz stavka 1. ovoga članka mora obrazložiti u pisanom obliku drugoj ugovornoj strani..

(3) Ustanova za strukovno obrazovanje odnosno polaznik ili njegov roditelj odnosno staratelj raskidaju ugovor s poslodavcem ako poslodavac više ne ispunjava uvjete za provedbu praktičnog obrazovanja ili zbog drugih razloga nije više u mogućnosti ispunjavati svoje ugovorne obveze.

(4) U slučaju da je ugovor raskinut zbog nemogućnosti ispunjavanja ugovornih obveza poslodavca, ustanova za strukovno obrazovanje će polazniku omogućiti zaključivanje novog ugovora s drugim poslodavcem.

(5) Ako se ugovor o provedbi praktične nastave ne može raskinuti sporazumno, odluku o raskidu, na zahtjev zainteresirane strane, donosi osnivač ustanove za strukovno obrazovanje.

Članak 33.

(1) Centri novih tehnologija organiziraju se u ustanovama za strukovno obrazovanje s ciljem provedbe i unapređenja praktične nastave ili dijela praktične nastave te vježbi odgovarajuće struke.

(2) Mrežu centara novih tehnologija i pripadajućih ustanova za strukovno obrazovanje pojedinom centru donosi Ministarstvo na prijedlog Agencije.

(3) Ustanova za strukovno obrazovanje, u kojoj je organiziran centar novih tehnologija, osigurava ukupne stručne i materijalne uvjete za provedbu praktične nastave i vježbi svojih polaznika, polaznika drugih ustanova te vanjskih korisnika.

(4) Ustanova za strukovno obrazovanje je obvezna u svom godišnjem planu i programu rada odnosno školskom kurikulumu planirati i pružanje usluga provedbe praktične nastave ili dijela praktične nastave te provedbe vježbi drugim ustanovama za strukovno obrazovanje sukladno mreži iz stavku 2. ovoga članka te vanjskim korisnicima.

(5) Materijalne troškove centra novih tehnologija nastale pružanjem usluga drugim pripadajućim ustanovama za strukovno obrazovanje osigurava osnivač ustanove korisnika usluge, a troškove stručnog rada Ministarstvo.

VI. POLAZNICI

Članak 34.

(1) Status redovnog polaznika stječe se upisom u ustanovu koja provodi kurikulum za stjecanje određene kvalifikacije.

(2) Status redovnog polaznika prestaje na način propisan Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi.

Članak 35.

(1) Iznimno, kategoriziranim športašima sukladno odredbama Zakona o športu i polaznicima koji ne završavaju obrazovanje zbog roditeljstva, iznimnih, socijalnih, osobnih ili obiteljskih prilika te zbog bolesti može se produžiti status redovnog polaznika najviše za dvije godine.

(2) O produženju statusa redovnog polaznika uz priloženu dokumentaciju nadležnih tijela, odlučuje ravnatelj na prijedlog stručnog tijela ustanove za strukovno obrazovanje.

(3) Polaznici iz stavka 1. ovog članka imaju pravo dva puta pohađati svaki razred ukoliko zbog opravdanih razloga nisu ispunili obveze iz obrazovnoga kurikulumu.

Članak 36.

Polazniku koji je na više od dvije godine iz opravdanih razloga prekinuo obrazovanje, na prijedlog stručnog tijela ustanove za strukovno obrazovanje i uz prethodno pribavljeno mišljenje Agencije, ravnatelj ustanove za strukovno obrazovanje određuje uvjete za nastavak i stjecanje kvalifikacije ako je kurikulum izmijenjen u odnosu na kurikulum kvalifikacije koju je pohađao.

VII. NASTAVNICI

Članak 37.

- (1) Poslove nastavnika strukovnih predmeta obavljaju nastavnici stručno-teorijskih sadržaja, nastavnici praktične nastave i vježbi, strukovni učitelji i suradnici u nastavi.
- (2) Poslove nastavnika stručno-teorijskih sadržaja može obavljati osoba koji je završila studij odgovarajuće vrste kojim se stječe najmanje 180 ECTS bodova ili više ako je tako propisano kurikulumom i ima potrebno pedagoško-psihološko-didaktičko-metodičko obrazovanje kojim se stječe 60 ECTS bodova (u daljnjem tekstu: pedagoške kompetencije) te koja ispunjava ostale uvjete propisane kurikulumom.
- (3) Poslove nastavnika praktične nastave i vježbi može obavljati nastavnik koji je završio preddiplomski sveučilišni studij ili preddiplomski stručni studij odgovarajuće vrste kojim se stječe najmanje 180 ECTS bodova i ima pedagoške kompetencije te prethodnu stečenu kvalifikaciju odgovarajućeg profila.
- (4) Poslove strukovnog učitelja može obavljati osoba koja ima razinu obrazovanja propisanu kurikulumom, a ima najmanje srednje strukovno obrazovanje odgovarajućeg profila, pedagoške kompetencije te radni staž u struci u trajanju od najmanje pet godina.
- (5) Poslove suradnika u nastavi može obavljati osoba koja je završila odgovarajuće srednje obrazovanje, stekla pedagoške kompetencije te ima radni staž u struci u trajanju od najmanje pet godina, osim ako strukovnim kurikulumom nije drugačije propisano.
- (6) Strukovni učitelji, suradnici u nastavi i mentori iz članka 26. ovog zakona pedagoške kompetencije stječu po posebnom programu kojega donosi Ministarstvo, a organizira i provodi institucija koju ovlasti Ministarstvo.

Članak 38.

- (1) Inspekcijski nadzor nad ustanovama za strukovno obrazovanje obavlja prosvjetna inspekcija Ministarstva.
- (2) Inspekcijski nadzor nad provođenjem praktične nastave i vježbi kod poslodavca u dijelu primjene propisa o radu, sigurnosti i zaštite na radu obavljaju tijela određena posebnim propisima.
- (3) Inspekcijski nadzor nad provedbom dijela kurikuluma koji se ostvaruje po posebnim propisima obavlja nadležna inspekcija, uz prethodnu pisanu obavijest Ministarstvu o namjeri provođenja inspekcije.

VIII. PEDAGOŠKA DOKUMENTACIJA I EVIDENCIJE

Članak 39.

- (1) Ustanove za strukovno obrazovanje o polazniku vode evidenciju i dokumentaciju o obavljanju praktične nastave i vježbi kod poslodavca.
- (2) Evidencija obvezno mora sadržavati podatke o poslodavcima kod kojih polaznici obavljaju praktičnu nastavu i vježbe, dokumentaciju o zdravstvenoj sposobnosti polaznika, dokaze o obučenosti za rad na siguran način, ugovor s poslodavcem, evidenciju ispunjavanja ugovorenih obveza, kao i evidenciju ostvarenja tog dijela kurikuluma.
- (3) Sadržaj, oblik i obrasce iz ovog članka donosi ministar.

IX. KAZNENE ODREDBE

Članak 40.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 10.000,00 kuna za prekršaj će se kazniti ustanova za strukovno obrazovanje, ako:

- ne postupa u skladu s ministrovom odlukom o upisu,
- ne poštuje propisana mjerila za izbor kandidata u slučaju ograničenja upisa,
- istoga dana polaznika opteretiti izvođenjem nastave u ustanovi i praktične nastave kod poslodavca,
- ako polaznicima utvrdi dnevno trajanje praktične nastave i vježbi suprotno propisima kojima se uređuju radni odnosi te drugim propisima.

(2) Novčanom kaznom u iznosu od 2.000,00 do 5.000,00 kaznit će se i odgovorna osoba ustanove za strukovno obrazovanje za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka.

X. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 41.

(1) Agencija za strukovno obrazovanje koja je osnovana Uredbom o osnivanju Agencije za strukovno obrazovanje (Narodne novine, broj: 10/05), nastavlja s radom te je dužna uskladiti svoje ustrojstvo, djelovanje i opće akte s odredbama ovog Zakona u roku od šest mjeseci od dana njegovog stupanja na snagu.

(2) Danom stupanja na snagu ovog Zakona, prestaje važiti Uredba o osnivanju Agencije za strukovno obrazovanje (Narodne novine, broj: 10/05).

Članak 42.

(1) Podzakonske propise na temelju ovoga zakona ministar će donijeti u roku od godine dana od dana njegovog stupanja na snagu.

(2) Standarde zanimanja i strukovnih kvalifikacija iz članka 6. stavka 4. ovog Zakona, ministar će donijeti do 31. prosinca 2012. godine.

(3) Strukovni kurikulum iz članka 8. stavka 4. ovog Zakona ministar će donijeti do 31. prosinca 2013. godine.

(4) Do donošenja strukovnih kurikuluma iz stavka 3. ovog članka primjenjuju se važeći nastavni planovi i programi te odgovarajuća pedagoška dokumentacija.

(5) Odluka ministra o uspostavi obrazovnih sektora u strukovnom obrazovanju (KLASA: 602-03/07-05/00068, URBROJ: 533-09-07-0002) od 14. prosinca 2007. godine, primjenjuje se do donošenja Odluke o uspostavi obrazovnih sektora sukladno članku 15. stavku 1. ovog Zakona.

(6) Upute o načinu provođenja samovrjednovanja i sadržaj i način izradbe izvješća iz članka 12. ovog zakona i stručne upute iz članka 21. stavka 3. propisuje Agencija općim aktom u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

(7) Povjerenstvo za kvalitetu iz članka 12. ovoga Zakona ustanove za strukovno obrazovanje dužne su osnovati u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(8) Vijeće za strukovno obrazovanje iz članka 14. ovoga Zakona ministar će imenovati u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(9) Ministar je dužan imenovati sektorska vijeća iz članka 16. ovog Zakona u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Članak 43.

Ustanove za strukovno obrazovanje dužne su uskladiti svoje opće akte s odredbama ovog Zakona najkasnije do 31. kolovoza 2009. godine.

Članak 44.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u Narodnim novinama, osim odredbe članka 2. stavka 1. ovoga Zakona koja stupa na snagu na danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

OBRAZLOŽENJE

I. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI, OSNOVNA PITANJA KOJA SE NJIME RJEŠAVAJU, TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI, S OBRAZLOŽENJEM

Djelatnost strukovnog obrazovanja, kao dijela srednjoškolskog obrazovanja u Republici Hrvatskoj, uređena je u skladu s odredbama Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (Narodne novine, broj: 87/08) i Zakona o obrtu (Narodne novine, broj: 77/93, 90/96, 102/98, 64/01, 71/01 i 68/07).

Naime, Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi određene su vrste strukovnih škola kao tehničke, industrijske i obrtničke škole ovisno o vrsti nastavnog plana i programa i njihovom trajanju.

Obrazovni programi za tehničke i industrijske škole doneseni su sukladno Zakonu o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi dok je programe za obrtnička zanimanja donijelo Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva na prijedlog Hrvatske obrtničke komore uz suglasnost Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, a sve u skladu sa Zakonom o obrtu.

Nadalje, napominjemo kako je u srpnju 2008. godine, Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog ministarstva donijela Strategiju razvoja sustava strukovnoga obrazovanja u Republici Hrvatskoj. Uz navedeno, ostali dokumenti važni za razvoj sustava strukovnoga obrazovanja u Republici Hrvatskoj su:

- Deklaracija o znanju - Hrvatska utemeljena na znanju i primjeni znanja (Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, 2004. godine)
- Plan razvoja sustava odgoja i obrazovanja 2005. – 2010. (Vlada Republike Hrvatske, 2005. godine)
- Strateški okvir za razvoj 2006. – 2013. (Vlada Republike Hrvatske, 2006. godine)
- Bijeli dokument o strukovnom obrazovanju i osposobljavanju – Prijedlozi i preporuke u vezi s politikom strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, strategijom i zakonodavstvom (Radna skupina Strategija i zakonodavstvo u okviru CARDS 2002 projekta „Strukovno obrazovanja i osposobljavanje: Modernizacija i izgradnja institucija, 2006. godine)
- Nacionalni program mjera za uvođenje obveznog srednjoškolskog obrazovanja (Hrvatski sabor, lipanj 2007. godine)
- Strategija za izradbu i razvoj nacionalnog kurikuluma (Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, 2007. godine)
- Operativni program za razvoj ljudskih potencijala 2007. – 2009. IPA Instrument pretpristupne pomoći (Vlada Republike Hrvatske i Europska komisija, 2007. godine)
- Preporuke za povećanje konkurentnosti Hrvatske (Nacionalno vijeće za konkurentnost, 2004. godine)

Postojeći sustav strukovnog odgoja i obrazovanja u Republici Hrvatskoj nije u potpunosti usklađen s potrebama tržišta rada, budući da nisu u dovoljnoj mjeri provodile analize tržišnih potreba i praćenje indikatora stope zapošljavanja i/ili nastavka obrazovanja onih koji su završili strukovno obrazovanje.

Sadržaj postojećih nastavnih planova i programa trenutno ne omogućuje u dovoljnoj mjeri usvajanje suvremenih znanja, vještina i kompetencija, budući da je osuvremenjivanje tih planova ne prati u potpunosti razvoj novih znanja i tehnologija.

Naime, metodologija izrade nastavnih planova i programa ne nudi mehanizme kojima bi osigurali da oni odražavaju ne samo suvremena znanja, nego i njihovu relevantnost u svijetu rada, budući da se većina nastavnih planova i programa izrađuje isključivo unutar

obrazovnog sustava. Dodatna je poteškoća sama struktura nastavnih planova i programa koja je predmetno orijentirana te propisuje zadaće samih nastavnika, a ne kompetencije koje učenik treba steći. Također, u samim programima nisu jednoznačno definirane opće kompetencije, a takva struktura nastavnih planova i programa ima za posljedicu i nedovoljnu povezanost nastavnih predmeta i sadržaja te slabu horizontalnu i vertikalnu prohodnost unutar sustava obrazovanja.

Nadalje, postoje određeni nedostaci u sustavu obrazovanja strukovnih nastavnika jer ne postoji standard zanimanja nastavnika, što ima za posljedicu nedefiniranost kompetencija za rad u nastavi i nestandardiziranost visokoobrazovnih nastavnih programa kojima većina nastavnika stječu kvalifikaciju za rad u nastavi.

Djelomično je izražena i potreba, kako za kvalitetnijom provedbom praktične nastave u pojedinim tvrtkama, poduzećima i obrtničkim radionicama, tako i za izgrađivanjem povjerenja i jasnih programa provedbe praktične nastave.

Manji dio sustava strukovnoga obrazovanja, obrazovanje za vezane obrte, uređen je Zakonom o obrtu kao i provedbenim propisima donesenim ta temelju navedenog Zakona, kojima se propisuju uvjeti za obavljanje vezanih obrta, postupak i način polaganja pomoćničkog ispita, način ostvarivanja programa naukovanja i stručnog osposobljavanja za vezane obrte.

Nadalje, napominjemo kako je jedan od razloga za donošenje Zakona o strukovnom obrazovanju i činjenica da ovako značajan dio sustava odgoja i obrazovanja do sada nije bilo uređeno posebnim zakonom. Konačni prijedlog zakona o strukovnom obrazovanju (u daljnjem tekstu: Konačni prijedlog zakona) regulira specifične potrebe strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, usmjerene u prvom redu na učenike kao korisnike, te se njima bave iz perspektive cjeloživotnog učenja, a njegova primjena se temelji na načelu usklađenosti s potrebama tržišta rada.

Također, Konačni prijedlog zakona predviđa uključenost svih interesnih grupacija kroz sastav Vijeća za strukovno obrazovanje i osposobljavanje i Sektorskih vijeća. Značajno je da se sustav strukovnog obrazovanja i osposobljavanja u ovom prijedlogu temelji na sustavu kreditnih bodova. Konačni prijedlog zakona uređuje sustav formalnog obrazovanja i osposobljavanje kojim se stječu kompetencije i dobivaju kvalifikacije na temelju odobrenih programa učenja. Pri tome razlikuje programe učenja za učenike srednjih škola koji pohađaju početno strukovno obrazovanje i uključuje obvezne elemente općeg obrazovanja od programa učenja namijenjenih polaznicima svih dobnih skupina koji se u izvedbi prilagođavaju potrebama polaznika.

U prijedlogu je posebnim odredbama uređeno i strukovno obrazovanje i osposobljavanje osoba s posebnim obrazovnim potrebama, kao i profesionalno usmjeravanje koje omogućava svim korisnicima sustava strukovnog obrazovanja i osposobljavanja cjeloživotno profesionalno usmjeravanje u karijeri.

Potreba donošenja zakonskog propisa koji će regulirati strukovno obrazovanje prisutna je već dulje vrijeme, budući da područje srednjeg obrazovanja, a posebno strukovnog, bilježi izuzetno dinamičnu aktivnost osobito od otvaranja pregovora za pristupanje Republike Hrvatske Europskoj uniji. Veliki dio pripremnih poslova, kao dio ukupnog procesa prilagodbe hrvatskog sustava strukovnog obrazovanja sukladno smjernicama i preporukama Europske unije već je dovršen ili je u tijeku. Glavnina do sada provedenih aktivnosti referira se na Bijeli dokument o strukovnom obrazovanju i osposobljavanju, odnosno Prijedlozima i preporukama u svezi s politikom strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, strategijom i zakonodavstvom, a koji je izradila Radna skupina «Strategija i zakonodavstvo» u sklopu CARDS-a 2002, Projekta «Strukovno obrazovanje i osposobljavanje: Modernizacija i izgradnja institucija». Projektima u sklopu CARDS-a 2003., „Jačanje škola za strukovno obrazovanje i osposobljavanje – osnivanje centara izvrsnosti“. Navedenim, ali i brojnim drugim aktivnostima dovršene su pripreme i stvoreni su uvjeti za izradbu zakona o strukovnom obrazovanju. Nužno je razvijati kvalifikacije temeljene na kompetencijama, na razini sektora, uz obvezno uključivanje socijalnih partnera. Prioritet je i poduzimanje mjera za jačanje ugleda strukovnog

obrazovanja što, među ostalim, zahtijeva otvoren, fleksibilan i individualiziran sustav koji osigurava brzu tranziciju u radni život i/ili daljnje obrazovanje te podupire razvoj kompetencija u skladu s tržištem rada. Suvremeni sustav strukovnog obrazovanja odgovara na potrebe pojedinca i na način da analizira sadašnje i predviđa buduće trendove na tržištu rada te obrazovnu ponudu prilagođava zahtjevima tržišta rada.

Slijedom navedenog, posljedice koje će proisteći donošenjem ovog zakona su razvoj kvalifikacija koje se temelje na kompetencijama i rezultatima učenja, uvođenje modernog sustava strukovnih kvalifikacija s pripadajućim elementima, trajno usklađivanje strukovnog obrazovanja s potrebama tržišta rada, izgradnja sustava strukovnog obrazovanja i osposobljavanja koji će omogućiti cjeloživotno učenje i mobilnost. Nadalje, ovim će se zakonom definirati i uloga nastavnika u sustavu orijentiranom na rezultate učenja, te uspostaviti sustav osiguranja kvalitete strukovnog obrazovanja.

II. OBRAZLOŽENJE ODREDBI KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA O STRUKOVNOM OBRAZOVANJU

Članak 1. Propisuje što se uređuje ovim Zakonom, a to su posebnosti vezane uz strukovno obrazovanje koje nisu obuhvaćene Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi. Djelatnost strukovnog obrazovanja ostvaruje se u skladu s odredbama ovog zakona i posebnih propisa te Zakona o obrtu. Zakon propisuje da strukovno obrazovanje provode ustanove za strukovno obrazovanje na temelju rješenja ministarstva nadležnog za obrazovanje. Djelatnost strukovnog obrazovanja za kvalifikacije koje su uređene posebnim propisima te međunarodnim ugovorima kojih je Republika Hrvatska potpisnica obavljaju ustanove za strukovno obrazovane na temelju rješenja Ministarstva, a uz suglasnost ministra nadležnog po posebnom zakonu.

Članak 2. Predstavlja usklađivanje s pravnom stečevinom Europske unije i to načelom nediskriminacije (članak 12. Ugovora o osnivanju Europske zajednice), na način da se propisuju jednaki uvjeti za pristup strukovnom obrazovanju za djecu državljana članica Europske unije i za djecu državljana Republike Hrvatske koja su se obrazovala u nekoj državi članici Europske unije, a nastavljaju obrazovanje u Republici Hrvatskoj.

Članak 3. Definira pojmove u strukovnom obrazovanju važne za shvaćanje razvoja sustava strukovnog obrazovanja, kao i za ispravno shvaćanje odredbi ovoga zakona.

Članak 4. Određuje ciljeve strukovnog obrazovanja.

Članak 5. Definira načine stjecanja i načine evaluacije kompetencija i strukovnih kvalifikacija u skladu s potrebama tržišta rada.

Članak 6. Odnosi se na standarde zanimanja i standarde strukovne kvalifikacije, metodologiju njihove izradbe, nadležnosti kao i vremenski okvir njihova usklađivanja s potrebama tržišta rada.

Članak 7. Propisuju se i kreditni bodovi u strukovnom obrazovanju koji se dodjeljuju za nastavni predmet strukovne kvalifikacije, te se mogu prenositi

Članak 8. Utvrđuje da se strukovno obrazovanje u redovnom srednjoškolskom obrazovanju ostvaruje na temelju nacionalnog kurikulumu, strukovnog kurikulumu i školskog kurikulumu te se nadalje definira strukovni kurikulum, njegovi ciljevi i dijelovi kao i omjer općeobrazovnih i strukovnih sadržaja za svaku kvalifikaciju određene razine. Strukovnim kurikulumom utvrđuju se također naziv kvalifikacije i trajanje obrazovanja, udio ključne kompetencije u kvalifikacijama, tjedni i godišnji fond nastavnih sati i njihov raspored po razredima te tjedni broj nastavnih sati po predmetima kao i predmetni kurikulumi.

Članak 9. Definira sustav osiguravanja kvalitete strukovnog obrazovanja, njegove temeljne zadaće, način funkcioniranja te načine uspostavljanja i praćenja pokazatelja kvalitete strukovnog obrazovanja.

Članak 10. Definira načine uspostave mreže kurikuluma i ustanova.

Članak 11. Odnosi se na sustav vrednovanja provedbe strukovnog obrazovanja (kroz samovrjednovanje i vanjsko vrjednovanje ustanova).

Članak 12. Propisuje osnivanje Povjerenstva za kvalitetu koje se imenuje u svakoj ustanovi koja provodi strukovno obrazovanje, kao i sastav i način rada Povjerenstva.

Članak 13. Odnosi se na ustrojstvo i djelokrug Agencije za strukovno obrazovanje.

Članak 14. Definira sastav i način biranja Vijeća za strukovno obrazovanje i poslove u okviru njegove nadležnosti.

Članak 15. Definira obrazovne sektore i načine njihovog utvrđivanja.

Članak 16. Odnosi se na sastav, osnivanje i imenovanje Sektorskih vijeća, broj članova Sektorskih vijeća i načine osiguranja sredstava za njihovo funkcioniranje.

Članak 17. Poblizje definira djelokrug rada Sektorskih vijeća.

Članak 18. Definira dionike u području strukovnog obrazovanja, njihove nadležnosti, odgovornosti i zadaće u provedbi strukovnog obrazovanja.

Članak 19. Definira djelokrug rada ustanova za strukovno obrazovanje.

Članak 20. Propisuje uvjete upisa u srednje strukovno obrazovanje, broj polaznika koje ustanova upisuje, kao i posebne uvjete upisa kandidata sa teškoćama.

Članak 21. Definira uvjete i načine nastavka obrazovanja prema kriteriju horizontalne i vertikalne prohodnosti.

Članak 22. Propisuje obvezu osnivača da u suradnji s ustanovom i dionicima osigura slobodna mjesta za izvođenje praktične nastave i vježbi u određenom vremenskom roku.

Članak 23. Ovim člankom se definira trajanje nastavne godine u strukovnom obrazovanju za određenu razinu kvalifikacije.

Članak 24. Odnosi se na uvjete i načine provođenja praktične nastave.

Članak 25. Propisuje kako se prava i obveze ustanova, polaznika i poslodavaca u provedbi praktične nastave i vježbi, utvrđuju ugovorom o provedbi praktične nastave.

Članak 26. Definira uvjete koje poslodavac mora ispuniti kako bi sklopio ugovor o provedbi praktične nastave.

Članak 27. Poblizje propisuje dužnosti poslodavca koji sklapa ugovor za izvođenje praktične nastave.

Članak 28. Definira obveze polaznika koje se odnose na redovito pohađanje praktične nastave, redovito ispunjavanje nastavnih obveza te postupanje prema uputama poslodavca i u skladu s propisima o sigurnosti na radu.

Članak 29. Uređuje i propisuje trajanje praktične nastave u prvoj godini obrazovanja, trajanje dnevnog i ljetnog odmora. Propisuje se i nemogućnost istovremenog pohađanja praktične nastave i vježbi kod poslodavca te primjenu propisa o sigurnosti i zaštiti na radu.

Članak 30. Definira provođenje, postupak i način provedbe provjere stečenih znanja i vještina te dokumentacije koju je polaznik dužan voditi.

Članak 31. Propisuje pravo polaznika praktične nastave na nagradu, ako posebnim zakonom nije drugačije određeno te visinu nagrade.

Članak 32. Odnosi se na mogućnost i uvjete u kojima poslodavac može raskinuti ugovor o provedbi praktične nastave; nadalje. Definira se i obveza poslodavca da pismeno obrazloži razloge raskidanja ugovora te mogućnost raskida ugovora od strane polaznika/ustanove/roditelja ukoliko poslodavac više ne ispunjava uvjete za provedbu praktičnog obrazovanja

Članak 33. Definira organizaciju Centara novih tehnologija unutar određenih ustanova čiji je cilj unaprjeđenje praktične nastave, izvore financiranja, osiguravatelje stručnih i materijalnih uvjeta za provedbu praktične nastave. Člankom se definiraju i obveze ustanove unutar kojih se osnivaju Centri pri planiranju i pružanju usluga provedbe praktične nastave.

Članak 34. Definira stjecanje statusa redovnog polaznika u skladu sa statusom propisanim u Zakonu o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi

Članak 35. Propisuje uvjete, način produžavanja statusa redovitog polaznika kategoriziranim športašima sukladno Zakonu o športu, kao i polaznicima koji ne završavaju obrazovanje zbog bolesti, socijalnih ili osobnih prilika, roditeljstva, kao i prava osigurana ovim Zakonom.

Članak 36. Odnosi se na nadležnost i uvjete za nastavak i stjecanje kvalifikacije, u slučaju kada je kurikulum izmijenjen, polazniku koji je na više od dvije godine iz opravdanih razloga prekinuo obrazovanje.

Članak 37. Odnosi se nastavnike i druge osobe koje izvode nastavu ili vježbe, njihove kvalifikacije, obrazovanje i pedagoške kompetencije koje osoblje mora posjedovati. Članak definira stručno osoblje i nastavnike u praktičnoj nastavi i vježbama, kao i stečene kvalifikacije i pedagoške kompetencije. Nadalje, članak definira profil strukovnog učitelja i suradnika u nastavi, radni staž i stečene kvalifikacije, kao i način i organizaciju stjecanja pedagoških kompetencija.

Članak 38. Propisuje nadležnost prosvjetne inspekcije Ministarstva u provođenju nadzora nad radom ustanova koje provode strukovno obrazovanje.

Članak 39. Propisuje obveze ustanova za strukovno obrazovanje o vođenju evidencije i dokumentacije o obavljanju praktične nastave i vježbi kod poslodavaca te vrste i sadržaje pedagoške dokumentacije.

Članak 40. Određuje iznos novčane kazne kojom će se kazniti ustanova za strukovno obrazovanje i odgovorna osoba ustanove ako ne postupa u skladu s odlukom ministra o upisu i propisanim mjerilima za izbor kandidata u slučaju ograničenja upisa

Članak 41. Propisuje da Agencija za strukovno obrazovanje nastavlja s radom i dužna je svoje akte uskladiti s odredbama ovoga Zakona, rok donošenja podzakonskih propisa koje na temelju ovog zakona donosi ministar, rok u kojem su ustanove za strukovno obrazovanje dužne osnovati Povjerenstvo za kvalitetu, te rok u kojem je ministar dužan imenovati Vijeće za strukovno obrazovanje.

Članak 42. Propisuje da Agencija za strukovno obrazovanje koja je osnovana Uredbom o osnivanju Agencije za strukovno obrazovanje (Narodne novine, broj: 10/05), nastavlja s radom te je dužna uskladiti svoje ustrojstvo, djelovanje i opće akte s odredbama ovog Zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Članak 43. Propisuje se kako su ustanove za strukovno obrazovanje dužne uskladiti svoje opće akte s odredbama ovog Zakona najkasnije do 31. kolovoza 2009. godine

Članak 44. Određuje stupanje na snagu ovoga Zakona.

III. OCJENA POTREBNIH SREDSTVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Provedba ovog zakona ne zahtjeva dodatna sredstva u Državnom proračunu.

Naime, potrebna sredstva za provedbu ovog zakona u 2009. godini osigurana su u Državnom proračunu, Razdjelu 080-Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa u ukupnom iznosu od 3.080.000 kn, i to u Glavi 08065-Agencija za strukovno obrazovanje, A589080-Razvoj sustava strukovnog obrazovanja na kontima 32 i 38 u ukupnom iznosu od 2.900.000 kn (troškovi rada sektorskih vijeća u iznosu od 1.475.000 kn i troškovi izrade kurikuluma u iznosu od 1.320.000 kn) i Glavi 08005-Znanost, obrazovanje i šport, Program 1255-Srednjoškolsko obrazovanje, A580050-Razvoj modela kurikuluma za srednje obrazovanje, na kontu 32 u iznosu od 180.000 kn(troškovi rada Vijeća za strukovno obrazovanje). Za 2010. godinu projekcija sredstava iznosi ukupno 3.343.850 kn (3.163.850 kn u Glavi 08065, te 180.000 kn u Glavi 08005).Projekcija za 2011.godinu iznosi ukupno 3.443.510 kn (3.263.510 kn za Glavu 08065, a 180.000 kn za Glavu 08005), a sve sukladno zadanim makroekonomskim smjernicama Ministarstva financija. U ukupno planiranim sredstvima osim državnog proračuna kao izvora financiranja je i zajam Svjetske banke i to na kontu 3237 u iznosu od 2.000.000 kn u 2009. godini, u iznosu od 2.182.000 u 2010. godini, te u iznosu od 2.249.642 kn u 2011. godini. Napominjemo da za troškove rada centara novih tehnologija nije potrebno osigurati dodatna sredstva jer isti već postoje. Nadalje, za djelatnost Agencije za strukovno obrazovanje koje je definirano člankom 13.Zakona nisu potrebna dodatna financijska sredstva. Rad povjerenstva za kvalitetu obavljat će se u sklopu redovnih aktivnosti ustanova i nisu potrebna dodatna financijska sredstva.

IV. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDLAŽU KONAČNIM PRIJEDLOMOM ZAKONA O STRUKOVNOM OBRAZOVANJU U ODNOSU NA RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA, TE RAZLOZI ZBOG KOJIH SU TE RAZLIKE NASTALE

Tekst Konačnog prijedloga zakona o strukovnom obrazovanju (u daljnjem tekstu: Konačni prijedlog zakona) je nomotehnički i izričajno poboljšan u odnosu na Prijedlog zakona o strukovnom obrazovanju (u daljnjem tekstu: Prijedlog zakona), koji je u prosincu 2008. godine raspravljen u Hrvatskom saboru.

Na raspravi u Hrvatskom saboru je istaknuto (Klub zastupnika SDP-a) kako u je članku 3. Prijedloga zakona, prilikom definiranja formalnog učenja kao djelatnosti s ciljem unapređenja znanja, potrebno dodati da formalno učenje označava djelatnost s ciljem stjecanja znanja. Napominjemo kako je na odgovarajući način dopunjena i odredba koja definira neformalno učenje.

Nadalje, prihvaćen je prijedlog Kluba zastupnika SDP-a da se u članku 4. stavku 1. podstavku 2. Prijedloga Zakona koji se odnosi na osiguravanje spolne ravnoteže riječ: „spolne“ zamijeni rječju: „rodne“.

Prihvaćen je i prijedlog Kluba zastupnika SDP-a da se prilikom navođenja nastavnih odnosno strukovnih predmeta (članak 7. i 8. Prijedloga Zakona) navedu i moduli, budući da su određena zanimanja uvjetovana apsolviranjem određenih modula.

Nadalje, prihvaćen je i prijedlog zastupnice Tatjane Šimac Bonačić te je odredba članka 12. Prijedloga Zakona dopunjena na način da je propisano kako će upute o načinu provođenja samovrednovanja ustanove za strukovno obrazovanje, izraditi Agencija za strukovno obrazovanje.

Prihvaćen je i prijedlog Kluba zastupnika HDZ-a vezano uz mogućnost da poslodavac, osim propisane nagrade, dodatno nagradi polaznika praktične nastave i vježbi, te je dopunjena odredba članka 31. Prijedloga Zakona na način da je propisano kako poslodavac može dodatno nagraditi polaznika motivirajućom nagradom većom od nagrade propisane ovim Zakonom.

Napominjemo kako je prihvaćen i prijedlog Odbora za rad i socijalno partnerstvo te je u članak 14. stavak 1. Prijedloga zakona, koji se odnosi na sastav Vijeća za strukovno obrazovanje, dopunjen na način da je propisano kako predmetno Vijeće ima i jednog člana – predstavnika osoba s teškoćama kojeg predlaže ministarstvo nadležno za zdravstvo i socijalnu skrb.

V. PRIJEDLOZI I MIŠLJENJA DANI NA PRIJEDLOG ZAKONA KOJE PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO, S OBRAZLOŽENJEM

Predlagatelj je prilikom izrade Konačnog prijedloga zakona o strukovnom obrazovanju usvojio prijedloge iznesene od strane radnih tijela i zastupnika koji su sudjelovali u raspravi u Hrvatskom saboru.